

NOUTATI de la Agentia UE pentru droguri, Lisabona

RAPORT ANUAL 2009: PUNCTE PRINCIPALE

Cocaina și heroina se mențin în top pe scena drogurilor din Europa

(5 noiembrie 2009, LISABONA **EMBARGO 10:00 CET/ora Bruxelles-ului**) Există puține date care să sugereze vreo îmbunătățire în ceea ce privește consumul de cocaină și heroină în Europa, cele două substanțe care rămân în centrul problemei drogurilor din Europa, afirmă **Agencia UE privind drogurile a Uniunii Europene (Observatorul European pentru Droguri și Toxicomanie, OEDT)**. Policonsumul de droguri este, de asemenea, o preocupare majoră, deoarece varietatea de substanțe disponibile se extinde, iar repertoriile consumului de droguri devin din ce în ce mai complexe ⁽¹⁾. Pe o notă mai optimistă însă, noile date confirmă o continuă scădere a consumului de cannabis, în special în rândul tinerilor. Aceste observații sunt emise astăzi când agenția își lansează **Raportul anual 2009: situația drogurilor în Europa** la Bruxelles.

Cocaina, în continuare cea mai populară substanță stimulantă din Europa — noi creșteri raportate

Aproximativ 13 milioane de adulți europeni (15–64 ani) au încercat cocaină pe parcursul vieții. Dintre aceștia, 7,5 milioane sunt tineri adulți (15–34 ani), 3 milioane dintre aceștia consumând cocaină în cursul anului trecut. Consumul cocainei în **UE** rămâne concentrat în **țările UE occidentale**, dar în alte regiuni din Europa consumul rămâne scăzut. În țările cu cea mai ridicată prevalență, **Danemarca, Spania, Irlanda, Italia și Regatul Unit**, studii recente arată că utilizarea pe parcursul ultimului an în rândul adulților tineri a variat de la 3,1% la 5,5 % (Capitolul 5, Tabelul 8). În majoritatea țărilor care au transmis rapoarte, datele recente indică o tendință stabilă sau în creștere în ceea ce privește consumul din cursul ultimului an în cadrul grupei de vârstă 15–34 de ani (Figura GPS 14, părțile i și ii).

În anul 2007, numărul de capturi de cocaină a crescut în Europa la 92 000 (comparativ cu 84 000 în 2006), deși cantitatea totală recuperată a scăzut la 77 de tone (de la 121 de tone în anul 2006). Dintre cei care apelează pentru prima dată la serviciile de tratament pentru consumul de droguri, 22 % au indicat cocaina ca drog problematic primar. Aproximativ 500 de decese asociate consumului de cocaină au fost raportate în anul 2007.

Heroina — tendința nu mai este descendentă

Datele publicate astăzi vin în sprijinul evaluării **OEDT** din *Raportul anual* de anul trecut privind o „problemă stabilă a heroinei, dar care nu mai este în scădere”. În urma unui declin al problemelor asociate heroinei între mijlocul anilor '90 și începutul anilor 2000, indicatorii de măsurare a tendințelor în ceea ce privește opiaceele (noi cereri de tratament, decese, capturi) arată în continuare evoluții îngrijorătoare. „Deși nu există în prezent dovezi ale unei întoarceri la răspândirea de proporții epidemice a consumului de heroină observată în anii '80 și '90, problemele de sănătate și sociale ce rezultă din consumul acestui drog rămân considerabile, afirmă **Marcel Reimen, președintele OEDT**. Orice indicii că situația s-ar putea agrava reprezintă motive de îngrijorare substanțiale.”

OEDT estimează că există între 1,2 și 1,5 milioane de consumatori de opiacee problematici în **UE și Norvegia**, majoritatea acestora fiind consumatori de heroină. Noile date sugerează, de asemenea, că recrutarea pentru consumul de heroină are loc în continuare, cu toate că moderat. Pe baza datelor din 19 țări care au transmis rapoarte, numărul total de noi cereri de tratament, având heroina ca drog primar, a fost cu 6% mai mare în 2007 decât în 2002 (a se vedea Figura TDI-1, partea ii). Iar în perioada 2006 – 2007, opt țări au raportat că au crescut atât numărul de consumatori care au început tratamentul pentru consumul primar de heroină, cât și procentul lor din numărul total al pacienților.

În perioada 1990 – 2006, au fost raportate între 6 400 și 8 500 de decese survenite prin consum de droguri în fiecare an în Europa, majoritatea acestora fiind asociate consumului de opiacee (în general, peste 85 %). În urma unei tendințe generale în scădere a deceselor induse de droguri în perioada 2000 – 2003, date mai recente indică o tendință în creștere. În anul 2007, 13 din cele 18 țări care au transmis rapoarte au indicat o creștere față de anul precedent (Tabelul DRD-2, partea i).

În perioada 2002 – 2007, numărul de capturi de heroină raportate în **UE** și **Norvegia** a crescut în medie cu aproximativ 4% pe an. În anul 2007, au fost raportate un număr estimat de 56 000 de capturi (comparativ cu 51 000 de capturi în anul 2006), cel mai mare număr înregistrându-se în **Regatul Unit** (Tabelul SZR-7). Deși cantitatea totală de heroină capturată în **UE** și **Norvegia** a scăzut după 2002, aceasta a crescut de la 8,1 tone în anul 2006 la 8,8 tone în 2007. **Turcia**, o importantă țară de tranzit pentru heroina care pătrunde pe piața **UE**, a raportat o cifră record de 13,2 tone capturate în anul 2007, comparativ cu 2,7 tone în 2002 (Tabelul SZR-8, Capitolul 6, Tabelul 9).

Noi date confirmă scăderea consumului de cannabis, în special în rândul tinerilor

Aproximativ 74 milioane de europeni (15–64 ani) au încercat cannabis pe parcursul vieții și aproximativ 22,5 milioane dintre aceștia au consumat cannabis în cursul anului trecut. Astfel, cannabisul este în continuare cel mai frecvent consumat drog ilegal din Europa (Capitolul 3, Tabelul 3). Dar după creșterile pronunțate ale consumului pe tot parcursul anilor '90 și începutul anilor 2000, noile date europene confirmă popularitatea în scădere a acestui drog, în special în rândul tinerilor, venind în sprijinul analizei din raportul de anul trecut.

Tendința este deosebit de vizibilă în rândul elevilor (15–16 ani), după cum arată anchetele **ESPAD** ⁽²⁾. Majoritatea țărilor **vest-europene**, precum și **Croația** și **Slovenia**, au raportat o scădere sau o stabilizare a consumului de cannabis pe parcursul vieții în anul 2007, după prevalența ridicată sau tendința ascendentă din ancheta **ESPAD** din 2003. În majoritatea țărilor **central** și **est-europene**, este posibil ca tendința în creștere față de 2003 să se stabilizeze în prezent (doar **Slovacia** și **Lituania** raportează o creștere de peste 3 %). Un al treilea grup de țări, în principal din **nordul** și **sudul Europei**, se remarcă pentru prevalența generală scăzută și stabilă pe parcursul vieții a consumului de cannabis între mijlocul și sfârșitul anilor '90 și anul 2007 (Capitolul 3, Figura 4). Datele din anchetele desfășurate în școli în **SUA** și **Australia** indică, de asemenea, o tendință în scădere (Figura EYE-1, partea xii).

În mod similar, datele disponibile indică o tendință descendentă sau de stabilizare în perioada 2002-2007 în ceea ce privește consumul de cannabis pe parcursul anului trecut în rândul tinerilor adulți (15–34 ani) (Figura GPS 4, partea ii). Dar numărul celor care consumă cannabis frecvent și intensiv din Europa este mai puțin încurajator. Până la 2,5 % din totalul tinerilor europeni ar putea utiliza cannabis zilnic, ceea ce reprezintă o populație considerabilă expusă riscului și care poate avea nevoie de asistență. Răspunsurile inovatoare care vizează această populație includ intervențiile pentru tratamentul consumului de droguri pe internet, asupra cărora **OEDT** a lansat o primă analiză europeană în 2009 ⁽³⁾.

Policonsumul de droguri crește riscurile și complică tratamentul

„În prezent, în Europa, modelele de policonsum de droguri sunt larg răspândite, iar utilizarea combinată a diferitor substanțe este responsabilă pentru sau complică majoritatea problemelor cu care ne confruntăm”, se afirmă în raport. Publicată astăzi împreună cu raportul este o analiză specială, *Policonsumul de droguri: modele și răspunsuri* ⁽⁴⁾. Acesta oferă o privire de ansamblu asupra acestui comportament în rândul elevilor (15–16 ani), al adulților tineri (15–34 ani) și al consumatorilor de droguri problematici.

Dintre elevii (15–16 ani) chestionați în 22 de țări, 20 % au raportat consumul, în ultima lună, de alcool cu țigări; 6 % de cannabis cu alcool și/sau țigări, iar 1% de cannabis cu alcool și/sau țigări plus un alt drog (ecstasy, cocaină, amfetamine, LSD sau heroină). Cercetările arată că, în rândul elevilor, policonsumul de droguri poate spori riscul de efecte toxice și probleme cronice de sănătate, mai târziu în viața persoanei respective. Strategiile care se adresează mediului în care tinerii consumă droguri și alcool (de exemplu, aplicarea legislației privind drogurile și alcoolul, orientări privind o mai mare siguranță în cluburi) par să aibă potențialul de a proteja sănătatea în localurile de noapte.

În rândul tinerilor adulți (15–34 ani), policonsumul de droguri reprezintă un simptom al unor modele mai înrădăcinate de consum de substanțe și poate fi asociat cu riscuri sporite. Consumatorii „împătimiți” de alcool ²

din această grupă de vârstă aveau o probabilitate de două până la șase ori mai mare de a fi consumat canabis în ultimul an decât populația generală și o probabilitate de două până la nouă ori mai mare de a fi consumat cocaină în această perioadă.

Policonsumul de droguri este în special prevalent în rândul consumatorilor de droguri problematici și le poate agrava starea de sănătate, deja afectată, conducând la asumarea unor riscuri mai mari și la posibilitatea apariției unor consecințe severe (de exemplu, supradoze fatale). În cadrul unei analize recente a datelor din 14 țări s-a constatat că mai mult de jumătate (57 %) dintre cei care încep un tratament au raportat cel puțin un drog problematic în afară de substanța primară pentru care solicitau ajutor. Rapoartele toxicologice realizate la persoane la care s-au înregistrat supradoze fatale (provocate, în marea lor majoritate, de heroină) indică adesea prezența mai multor substanțe, sugerând că o proporție substanțială a acestor decese ar putea fi asociată cu policonsumul de droguri.

Deși programele specifice rămân rare, intervențiile existente, cum ar fi tratamentul de substituție pentru opiacee și gestionarea urgențelor, indică unele rezultate pozitive în reducerea consumului de substanțe multiple. Gestionarea policonsumului de droguri în rândul consumatorilor de droguri problematici rămâne o sarcină complexă și prezintă provocări pentru profesioniștii din domeniul medical, în furnizarea serviciilor.

Alcoolul, un factor definitoriu în problema consumului de substanțe din Europa

„Un factor definitoriu în problema consumului de substanțe din Europa îl reprezintă consumul concomitent de alcool”, se afirmă în raport, subliniind că aproape toate repertoriile policonsumului de droguri indică prezența alcoolului. În cadrul celei mai recente anchete **ESPAD** s-a constatat că 43 % din elevii chestionați în 2007 au raportat „consum de alcool episodic în cantități mari” (cinci sau mai multe băuturi per ocazie) în ultimele 30 de zile. Creșterile acestui tip de comportament au fost vizibile mai ales în rândul fetelor (în anul 2007, comparativ cu 2003), cu o creștere a prevalenței de la 35 % la 42 %. Consumul de alcool la petreceri este adesea însoțit de utilizarea de droguri recreaționale, sporind riscurile rezultatelor negative în rândul tinerilor.

„Individul care întâmpină probleme cu o singură substanță devine rapid excepția și nu regula, afirmă **Wolfgang Götz, directorul OEDT**. Problema drogurilor în Europa derivă din ce în ce mai mult din utilizarea combinată a diferitor substanțe psihoactive, atât legale, cât și ilegale. Această realitate nu numai că generează mai multe rezultate negative, ci și pune probleme serviciilor de tratament pentru consumul de droguri pe măsură ce acestea răspund unei serii de necesități mai complexe. De asemenea, perspectivele noastre politice trebuie să reflecte faptul că utilizarea combinată de droguri cu alcool a devenit o componentă cheie a problemelor cu care ne confruntăm în prezent.”

Note

⁽¹⁾ Policonsumul de droguri — consumul concomitent sau consecutiv al diferitor droguri legale și ilegale.

⁽²⁾ Proiectul școlar european privind consumul de alcool și alte droguri (ESPAD). Anchetele au fost desfășurate în 1995, 1999, 2003 și 2007. Consultați <http://www.emcdda.europa.eu/themes/young-people>

⁽³⁾ Consultați Insights nr. 10 la <http://www.emcdda.europa.eu/publications/insights>

⁽⁴⁾ Consultați „Extrasul” privind policonsumul de droguri. De asemenea, s-a publicat astăzi și „Extrasul” *Infrațiuni la regimul drogurilor: aplicarea pedepselor și alte rezultate*. Ambele sunt însoțite de un rezumat multilingv și sunt disponibile în limba engleză la <http://www.emcdda.europa.eu/publications/selected-issues>

Datele prezentate în *Raportul anual 2009* fac referire la anul 2007 sau ultimul an disponibil.

Cifrele și tabelele menționate în acest comunicat de presă pot fi găsite în *Buletinul statistic 2009*:

<http://www.emcdda.europa.eu/stats09>

Informațiile despre toate produsele, comunicatele de presă, serviciile și evenimentele privind *Raportul anual* sunt disponibile la: <http://www.emcdda.europa.eu/events/2009/annual-report>

Răspunsul la problema drogurilor

Capitolul 2 din *Raportul anual* oferă o privire de ansamblu asupra răspunsurilor la problema drogurilor în Europa, în prezent. Acesta vizează domeniile prevenirii, tratamentului, reducerii riscurilor, integrării sociale și aplicării legii privind drogurile. Capitolele următoare care se concentrează asupra unor substanțe specifice conțin, de asemenea, secțiuni dedicate politicilor de răspuns.